

**EL REGISTRE DELS TITULARS DE PREMSA:
ELS ENUNCIATS SENSE VERB**

Carmen Chirivella Osma

Universitat Oberta de Catalunya

Treball final de carrera

Gener de 2009

Tutora: Avel·lina Suñer Gratacós

Consultora: Ona Domènech Baqaria

1. Introducció	3
2. Els fenòmens d'elisió i d'el·lipsi	4
2.1. Els fenòmens d'elisió	8
2.2. Els fenòmens d'el·lipsi: enunciats sense verb	10
3. L'el·lipsi als titulars dels diaris: predicats sense verb	13
3.1. Frases nominals amb predicats estatius	13
3.2. Frases nominals equatives o identificatives.....	18
3.3. Construccions absolutes de distribució independent.....	21
3.4. Frases nominals amb valor existencial.....	25
3.5. Frases nominals amb atributs no equatius	28
3.6. Enunciats direccionals: origen – destí.....	31
3.7. Altres enunciats sense verb.....	32
4. Síntesi i conclusions: algunes característiques dels titulars de premsa	34
4.1. Vers una classificació dels enunciats sense verb als titulars de premsa.....	34
4.2. Motivació de l'el·lipsi al registre periodístic	37
5. Bibliografia	41

1. INTRODUCCIÓ

El registre escrit dels mitjans de comunicació presenta unes característiques particulars que el diferencien de la llengua estàndard en alguns aspectes. Amb aquest treball ens centrarem en les característiques específiques dels titulars dels diaris i estudiarem els fenòmens d'el·lipsi verbal, des d'un punt de vista gramatical, en aquest àmbit.

Es tracta d'un àmbit d'ús, el periodístic, poc estudiat pel que fa als fenòmens d'el·lipsi als titulars. Només trobem alguns articles en anglès que parlen dels fenòmens d'el·lipsi en els registres especials i alguns estudis més generals sobre enunciats sense verb.¹ Volem, doncs, analitzar un fenomen poc estudiat i cercar-ne les motivacions.

L'interès del treball rau, fonamentalment, en dos aspectes: d'una banda, el fet que siga un fenomen poc estudiat el de l'el·lipsi en l'àmbit dels titulars de premsa; d'altra, la projecció que pot tindre: de fet, ens em centrat només en els fenòmens d'el·lipsi verbal, però hi ha altres tipus d'el·lipsi molt freqüent als titulars i el mateix treball de sistematització i anàlisi es pot fer ampliant-lo a la resta de fenòmens d'omissions als titulars de premsa.

El treball s'estructura en tres parts a partir de la introducció: una primera part més teòrica, una segona part d'anàlisi del corpus i una tercera part que cerca les conclusions de l'anàlisi. Partim d'un corpus teòric² que ens permet acostar-nos als fenòmens d'el·lipsi en general i a l'el·lipsi en l'àmbit d'ús que ens interessa: els titulars periodístics; aquesta seria la primera part del treball. La part central i més ampla se

¹ Entre els treballs en anglès destaca el recentment publicat per Progovac, Paesani i Barton (2006). En espanyol tenim el treball de Brucart (1999), centrat en l'elisió, i el d'Hernanz i Suñer (1999), que tracten els enunciats sense verb, amb un apartat dedicat als registres especials. També en català M. Lluïsa Hernanz (2002) dedica la darrera part del seu treball sobre l'oració a les frases nominals (cfr. la bibliografia).

² Fonamentalment a partir del treball de Brucart (1999) sobre l'elisió i d'Hernanz i Suñer (1999) sobre els enunciats sense verb.

centra en l'anàlisi d'un corpus ample de titulars periodístics de notícies, en català i castellà,³ per fer-ne un estudi dels enunciats sense verb que hi apareixen, a partir de la classificació proposada per Hernanz i Suñer (1999) d'aquests fenòmens. De les característiques analitzades i des de l'abast del corpus, es proposa una nova classificació dels fenòmens d'el·lipsi verbal als titulars dels diaris que dóna compte dels tipus que no apareixen reflectits al treball d'Hernanz i Suñer i que forma part de la conclusió, juntament amb un intent per cercar les possibles motivacions de les peculiaritats que presenten els titulars de premsa pel que fa al fenomen analitzat.

Es tracta d'un estudi fonamentalment gramatical que no pren en consideració qüestions relatives a les funcions de la premsa o al contingut de les notícies; no obstant això, algunes peculiaritats de l'àmbit d'ús es prenen en consideració a l'hora d'explicar les motivacions dels fenòmens d'el·lipsi als titulars del diaris, que són diferents d'altres fenòmens d'elisió a la llengua estàndard i que s'acosten als produïts en altres àmbits, com ara el publicitari. El corpus analitzat recull titulars en castellà i català perquè volíem donar una mostra del fenomen a les dues llengües, vist que no hi ha diferències significatives entre ambdues pel que fa al fenomen de l'el·lipsi als titulars escrits, llevat de les restriccions que imposen les respectives gramàtiques; les dues llengües són molt a prop tipològicament pel que fa al fenomen estudiat i es poden trobar titulars "calcats" en ambdues.

2. ELS FENÒMENS D'ELIPSI I D'EL·LISIÓ

Probablement, un dels fenòmens que més crida l'atenció als titulars dels diaris és l'el·lipsi, és a dir, l'omissió de determinades paraules (o grups de paraules) de l'enunciat. Sota aquest concepte (omissió de paraules de l'enunciat) trobem dos termes relacionats: l'elisió i l'el·lipsi. Abans d'endinsar-nos en l'estudi de l'elisió a la llengua

³ Són 623 titulars els seleccionats, dels qual 428 són en català i 195 en castellà.

estàndard i de l'el·lipsi als titulars periodístics, cal definir els termes, perquè hi ha diferents criteris a l'hora de parlar-ne.

En català, el terme elisió fa referència a la supressió d'un so o una lletra d'una paraula.⁴ Per extensió, s'empra el terme en sintaxi per a referir-se a la falta de realització d'un element de l'oració.⁵ Els dos conceptes apareixen en les definicions en castellà: així el *Diccionario de la Lengua Española* defineix el concepte d'elisió com l'efecte d'elidir i pren en consideració les accepcions fonètiques i gramaticals:

2. *Fon.* Suprimir la vocal con que acaba una palabra cuando la que sigue empieza con otra vocal [...] // 3. *Gram.* Suprimir algún elemento lingüístico del discurso, sin contradicción con las reglas gramaticales [...]

L'el·lipsi seria un fenomen més ample. El *DIEC* la defineix com el “fenomen que consisteix a no explicitar en un enunciat uns elements lingüístics determinats si en resulta clara la interpretació”. En termes semblants s'expressa la *Gran Enciclopèdia Catalana*, bé que afegint que la interpretació pot resultar clara “bé per les circumstàncies externes a la pròpia llengua en què hom doni la comunicació, bé pel mateix context informatiu.”

Per la seua banda, el *Diccionario de la Lengua Española* defineix el·lipsi semblantment a elisió: “Supresión de algún elemento lingüístico del discurso sin contradecir las reglas gramaticales”, per bé que afegeix una definició retòrica: “Figura de construcción, que consiste en omitir en la oración una o más palabras, necesarias para la recta construcción gramatical, pero no para que resulte claro el sentido.”

Les definicions anteriors mostren coincidències en les accepcions que es donen als termes el·lipsi i elisió i no acaben d'aclarir els conceptes. Brucart (1999: pàg. 2789)

⁴ Així el defineix el *DIEC* i la *Gran Enciclopèdia Catalana*, en termes semblants.

⁵ En aquest sentit l'empra, per exemple, Aurora Bel (2008, pàg. 1099) en parlar d'elisió de l'objecte

recull la distinció d'algunes teories entre el·lipsi i elisió fent referència a l'origen semàntic o sintàctic:

El primer término [el·lipsi], más inclusivo, es de origen semántico y alude a la falta de autonomía interpretativa de todos estos enunciados. En cambio, el segundo tiene naturaleza sintáctica y refiere estrictamente a aquellas construcciones elípticas para cuyo análisis sea preciso proponer la presencia de categorías sintácticas desprovistas de contenido fónico (*categorías vacías*).

És a dir, podem considerar l'elisió un fenomen sintàctic relatiu a la formació dels enunciats (correctes des del punt de vista gramatical) que consisteix en l'omissió d'alguna paraula que es pot recuperar per la informació que dona l'enunciat o el context. Seria el cas d'un enunciat com *Joan estudia llatí i Maria anglès*, on trobem l'elisió del verb *estudia* a la segona coordinada: *Maria (estudia) anglès* i podem recuperar-lo per la informació que trobem a la resta de l'enunciat. Una altra forma de recuperabilitat relativa al context⁶ seria l'assenyalament; per exemple, un enunciat com *Aquest és el meu* s'interpreta com *Aquest (llapis) és el meu (llapis)* en una situació on el parlant agafa un llapis d'un munt.

L'el·lipsi seria un concepte més ample que inclou omissions que fan incomplet l'enunciat, omissions que no sempre es poden recuperar pel context sintàctic o situacional. Serien enunciats d'aquest tipus els fragments (*Gràcies*), les frases nominals (*A bons ocis, mals negocis*), etc.

En aquest sentit resulta interessant la diferenciació que fa Brucart (1999: pàg. 2796-2798) entre oracions el·líptiques i fragments: les primeres entrarien dins els concepte del que Brucart anomena el·lipsi gramatical (és a dir, un fenomen d'elisió), que suposa categories elidides que es poden recuperar pel context gramatical (*Jo tinc*

⁶ Entenem per context els elements que envolten l'acte comunicatiu en sentit ample: parlants, espai, temps, etc.

tres germans i Maria dos suposa un verb elidit a la segona oració: *té*); contràriament, els fragments pertanyen a l'el·lipsi contextual (un fenomen d'el·lipsi) i no serien pròpiament oracions, sinó enunciats de nivell inferior (enunciats infraoracionals) la interpretació dels quals depèn del context de situació: *Els Borja* pot referir-se al títol d'un llibre, a un quadre, a una família... segons en quina situació siga emès.

2.1. Els fenòmens d'elisió

Una vegada determinats els conceptes d'el·lipsi i elisió i el seu ús en aquest treball, parlarem breument de la classificació que fa Brucart (1999, pàg. 2799-2859) dels fenòmens d'elisió per tal de comparar-los amb els fenòmens d'el·lipsi que trobem als titulars dels diaris.

Per parlar d'elisió⁷ s'han de donar les següents condicions: l'element elidit ha de ser obligatori a l'oració (per exemple, el verb, constituent obligatori de l'oració) i ha de ser recuperable de forma unívoca a partir de la resta d'informació que dona l'oració. Així trobem dos tipus d'elisió: l'elisió dels arguments del verb i l'elisió dels nuclis o elisió parcial; ambdues tipus d'elisió compleixen la primera condició: s'elideixen constituents obligatoris de l'oració (argument i/o nucli).

Entre l'elisió dels arguments tenim l'el·lipsi del subjecte (\emptyset *Aniré al metge; Joan vol \emptyset anar al teatre*), recuperable bé pels morfemes flexius del verb (com al primer cas: *Jo*), bé per la seua presència al context oracional (com al segon cas: *Joan*). Altres elisions d'arguments són les dels complements directe (*He comprat un cotxe nou. El replegaré \emptyset demà*) i indirecte (*Un pobre demanava almoïna a la porta del teatre. Li vaig donar tres euros \emptyset*), normalment recuperables per la presència del pronom feble i d'alguns complements verbals de règim (*T'esperaré a la porta del cine si t'animes a vindre \emptyset*).⁸

Més interessant per als nostre propòsit és l'elisió dels nuclis (anomenada "el·lipsi parcial" per Brucart [1999: pàg. 2804]), on només s'elideix el nucli del sintagma possible únicament quan tenim una "resta", és a dir, un element que funciona

⁷ Brucart empra el terme *el·lipsi* en castellà, però es refereix al que nosaltres hem anomenat "elisió", és a dir, omissió d'elements recuperables pel context de l'oració.

⁸ Clarament són recuperables els elements elidits: *Replegaré el cotxe demà; Vaig donar tres euros al pobre; T'esperaré a la porta del cine si t'animes a vindre al cine.*

com a representant del sintagma; aquesta resta pot ser un determinant, un complement o un adjunt. Així, a l'enunciat *Ahir vaig cercar les culleres que m'encomanares i vaig comprar-ne una Ø de fusta*, s'elideix el nucli *cullera* i això és possible perquè tenim la resta *una de fusta* (és a dir, un determinant i un complement del nucli). A més de l'elisió del nucli del sintagma nominal (com a l'exemple anterior), és factible l'elisió d'altres nuclis: el del sintagma verbal, adjectival i adverbial: *Anna estudia anglès i tu Ø alemany* (elisió del nucli del SV: *estudies*), *Vivia més a prop de ta casa que Ø de la meua* (elisió del nucli adverbial: *més a prop*), *És més car pel transport que Ø per la matèria prima* (elisió del nucli adjectival: *car*). També cal dir que l'elisió pot afectar només al nucli (*estudia*) o al nucli i algun complement (*més a prop*).

Dins l'elisió dels nuclis, és especialment significativa per al nostre treball l'elisió del verb, un tipus d'elisió parcial que Brucart (1999: pàg. 2812-2850) classifica en sis tipus: el buidat, la reducció del sintagma verbal coordinat, l'elisió del sintagma verbal amb partícula de polaritat, l'anàfora de complement nul, el truncament i les estructures predicatives de verb absent (en aquestes últimes s'inclouen els titulars periodístics).

El buidat és un esquema molt freqüent en la llengua que es produeix en oracions que presenten paral·lelisme sintàctic (*Pere toca el piano i jo Ø el violí*) i on la recuperabilitat del verb ve determinada per la seua presència en l'oració antecedent (*toque*). Un esquema semblant és la reducció del sintagma verbal coordinat, on tenim un subjecte i dos sintagmes verbals coordinats: *Pere va a l'institut en moto i al camp Ø en bicicleta*. L'elisió del sintagma verbal amb partícula de polaritat és molt freqüent i té lloc en aquelles construccions on la resta del SV elidit només ve representat per un adverbi indicatiu de la polaritat (positiva o negativa) de l'oració elidida: *Joan anirà al cine però jo no Ø*.

A l'anàfora de complement nul no hi ha elisió del verb, sinó d'una oració d'infinitiu darrere el verb en forma personal: *Joan vindrà amb nosaltres, però Pere no pot ∅ [vindre amb nosaltres]*. Al truncament, per últim, el que s'elideix és tota una oració interrogativa indirecta l'única resta de la qual és la partícula interrogativa: *He llegit una novel·la de Rodoreda, però no sé dir-te quina*.

2.2. Els fenòmens d'el·lipsi: enunciats sense verb

Tots els casos d'elisió verbal analitzats fins ara són comuns a la llengua estàndard i tots tenen una característica comuna: la recuperabilitat del verb elidit.⁹ Però hi ha un altre grup, el dels enunciats sense verb, dins del qual s'inclourien molts dels titulars de premsa que analitzarem tot seguit. Encara que als titulars podem trobar elisions com les que afecten la llengua estàndard, tenim tot un seguit de casos, que són els que estudiarem ací, que no segueixen cap dels tipus proposats abans, fonamentalment perquè s'allunyen d'aquelles construccions on la recuperabilitat estricta, siga pel context discursiu, siga pel context situacional, és possible.

En realitat, bona part de les omissions que trobem als titulars dels diaris responen al concepte més ample d'el·lipsi: es tracta d'enunciats on manca un verb o un altre element que no som capaços de recuperar unívocament, encara que l'experiència i la competència comunicativa ens permeten deduir-los. Per exemple, un titular com *Carod-Rovira, a Cuba per promocionar la cultura catalana*, pot "omplir-se" amb verbs diferents: *Carod-Rovira (és) a Cuba per promocionar la cultura catalana*; *Carod-Rovira (anirà) a Cuba per promocionar la cultura catalana*; *Carod-Rovira (ha anat) a Cuba per promocionar la cultura catalana*, amb interpretacions que canvien el temps verbal i el tipus de verb (situacional o direccional).

⁹ Aquest tipus d'elisió també es pot trobar als titulars dels diaris: "Tenia esperances, ara només deutes" (reducció del sintagma verbal coordinat).

Entre d'altres, podríem parlar dels enunciats sense verb en forma personal (com als exemples anteriors), de l'elisió de l'article (*Publicitaris demanen una moratòria en l'eliminació de la publicitat a TVE*) i de l'elisió de nexes (*L'esquí, la cara; els hotels, la creu*) i preposicions (“*Contador acaba començar, veremos en 15 años*”), fenòmens freqüents als titulars dels diaris (i també a altres registres especials) que gairebé s'han convertit en un senyal distintiu d'aquests i en una característica que, com ja hem dit, els distingeix dels usos de la llengua estàndard que hem analitzat abans.

Analitzarem primer de tot els enunciats sense verb en forma personal, que s'inclourien dins el que Hernanz i Suñer (1999) anomenen “frases nominales en registros especiales” i que Brucart (1999: pàg. 2847) denomina “estructuras predicativas de verbo ausente”. Aquest tipus d'enunciats els trobem als refranys, al registre col·loquial i als titulars periodístics, entre d'altres.

Efectivament, als titulars dels diaris abunden les frases nominals, és a dir, enunciats formats per un subjecte i un predicat sense un verb conjugat en forma personal. Els tres tipus de frases nominals proposats per Hernanz i Suñer (1999: pàg. 2530) són els refranys, aforismes i sentències (*Animal bon menjador, per a tot treballador*), les frases nominals exclamatives (*Un queixós, el teu germà!*) i els registres especials, com el publicitari (*Opel Kadett, una joya mecánica*) o el dels titulars de premsa (*La Torre Eiffel, cerrada por huelga*).

Quant a la recuperabilitat de l'element absent, en aquest cas un verb, podem observar que aquesta no sempre és possible. Efectivament, encara que moltes vegades podem pressuposar un verb ser (*El teu germà és un queixós*), d'altres, la inserció del verb dona una oració agramatical, bé per la necessitat d'afegir un determinant (**Opel Kadett es un joya mecánica* front a *El Opel Kadett es una joya mecánica*, **Animal bon menjador és per a tot treballador* front a *Un animal bon menjador és per a tot*

treballador), bé per la lectura condicional que porten implícites algunes d'aquestes construccions, fonamentalment els refranys (*Si un animal bon menjador serà per a tot treballador*); un cas com *Abril finat, hivern acabat*, no permet inserir un verb copulatiu en l'espai de la coma (**Abril finat és hivern acabat*) i demana una relació causa–efecte explícita (*Quan abril és finat, l'hivern és acabat*), amb inclusió de determinants.

En tots els casos, la inserció d'un verb canvia substancialment el significat o la intencionalitat de la construcció, i és que precisament, és aquesta manca de verb la que dóna força a la construcció i li otorga el seu caràcter singular: l'absència de verb és característica de moltes de les frases aforístiques, de moltes construccions exclamatives i de molts missatges publicitaris, i l'impacte que produeixen en el receptor ve determinat, en bona part, per aquesta absència. Quelcom semblant ocorre als titulars de premsa i als següents apartats ens encarregarem d'analitzar-ho, partint de la classificació del corpus de titulars que hem cercat.

3. L'EL·LIPSI ALS TITULARS DELS DIARIS: PREDICATS SENSE VERB

Una característica molt significativa dels titulars periodístics és la quantitat d'enunciats sense verb en forma personal, però que, no obstant això, són capaços d'establir una relació entre un subjecte i un predicat; és el que es coneix com a predicació sense suport verbal: un element diferent d'un verb conjugat (un verb en forma impersonal –gerundi o participi–, un adjectiu, un sintagma preposicional, etc.) prediquen alguna cosa d'un subjecte. Del grup de predicats sense verb ens interessa el de les frases nominals que apareixen de forma independent, sense relacionar-se amb altres oracions amb verb personal.

La classificació de les frases nominals en registres especials que empen Hernanz i Suñer (1999: pàg. 2539 i següents) estableix quatre tipus, cadascú amb unes característiques definides: frases nominals amb predicats estatus, frases nominals equatives o identificatives, construccions absolutes de distribució independent i frases nominals amb valor existencial.

En aquesta part del treball analitzarem els quatre grups, partint de les característiques esmentades per les autores citades i les aplicarem al corpus recollit; veurem que es poden extraure algunes característiques més a banda de les anotades per Hernanz i Suñer i, a més, es possible ampliar la classificació, alhora que trobarem exemples marginals, que poden interpretar-se com a pertanyents a més d'un tipus.

3.1. Frases nominals amb predicats estatus

Les frases nominals amb predicats estatus només es troben als titular de premsa¹⁰ i es caracteritzen perquè la seua estructura habitual és subjecte – predicat no verbal (*La indústria taurina, en decadència*), encara que de vegades podem trobar

¹⁰ Al corpus treballat, 106 titulars responen a aquesta estructura, vora un 17% del total.

l'estructura inversa (predicat no verbal – subjecte), per pesantor sintàctica¹¹ del subjecte (*En joc els últims 9 bitllets al Mundial*). Bona part dels titulars sense verb que apareixen als diaris responen a aquest esquema. La majoria presenten el subjecte davant (*Evo Morales, en huelga de hambre para forzar una ley*; *El primer «Alonsito», en puertas*; *L'exèrcit nord-coreà, en alerta per les maniobres dels EUA i Corea del Sud*) i l'ordre invers és incorrecte (**En huelga de hambre para forzar una ley, Evo Morales*; **En puertas, el primer «Alonsito»*; **En alerta per les maniobres dels EUA i Corea del Sud l'exèrcit nord-coreà*) a causa de la pesantor sintàctica del predicat, fet que obliga a posar-lo en segona posició; el subjecte és clarament el tema de l'enunciat i el predicat el rema.

Als exemples treballats observem que el subjecte és sempre un nom determinat o referencial: un nom propi (*Carod-Rovira, Scotland Yard...*) o un nom comú precedit d'article determinat (*La reforma de Via Laietana, L'exèrcit nord-coreà...*); un cas que sembla contradictori és el titular *La Torre Eiffel, cerrada por huelga*, on aparentment trobem un nom propi precedit d'article determinat, però l'article precedeix el nom comú *torre*, mentre que *Eiffel* és una aposició.¹² L'ús de l'article determinat té doncs, en aquests titulars, un ús endofòric: encara que precedeix un nom que és presentat per primera vegada al discurs (i, en aquesta situació caldria esperar l'article indeterminat *un*), els modificadors que acompanyen el nom restringeixen la informació d'aquest i, per tant, poden identificar-lo unívocament; així *de Via Laietana* restringeix el significat de *La reforma* i *nord-coreà* el de *L'exèrcit*. L'ús d'un nom determinat o referencial ve determinar per una característica pròpia dels titulars de premsa, que els allunyen d'altres tipus de frases nominals: la necessitat de determinació en la notícia.

¹¹ Relacionat amb el concepte de *pesantor* emprat en física, que té a veure amb la força de gravitació (cf. *DIEC* o el *Diccionario de la Lengua Española*), la pesantor sintàctica es refereix a la qualitat d'alguns subjectes molt llargs, més que el corresponent predicat.

¹² També es pot explicar perquè en castellà els noms propis referits a coses sempre porten l'article determinat davant.

A més, en aquestes construccions, el predicat és obligatòriament estatiu,¹³ és a dir, combinable amb el verb *estar*: *La Torre Eiffel [está] cerrada por huelga*; *La reforma de Via Laietana [está] pendent d'una cua de maniobres de ferrocarrils*; *Los tripulantes del «Artic Sea» [están] en prisión preventiva tras llegar a Moscú*.

El predicat aconsegueix, per tant, la funció d'atribut, per la qual cosa presenta les possibles categories sintàctiques pròpies: participis amb modificadors (*La reforma de Via Laietana, pendent d'una cua de maniobres de Ferrocarrils*) o sense i sintagmes preposicionals (*Evo Morales, en huelga de hambre para forzar una ley*; *Las mans de Guardiola, a la Pedrera*; *Els transports interurbans de Barcelona, de vaga*).

Malgrat el caràcter fonamentalment estatiu dels predicats, en alguns casos es podria fer una altra lectura. Així, titulars com *Once comunidades en alerta por nieve y lluvia*, admet una lectura estativa: *Once comunidades [están] en alerta por nieve y lluvia* i una d'existencial: *[Hay] once comunidades en alerta por nieve y lluvia*; en tot cas, el caràcter no determinat del subjecte fa més adequat adscriure-les a les frases nominals existencials. D'altres permeten una lectura no estativa, amb un verb de moviment com *anar* i un predicat que indica direcció: *Carod-Rovira, a Cuba per promocionar la cultura catalana* es pot llegir estativament (*Carod-Rovira [está] a Cuba per promocionar la cultura catalana*) i no (*Carod-Rovira [anirà] a Cuba per promocionar la cultura catalana*); aquesta doble lectura és possible pel doble significat de la preposició en català, que pot indicar localització o direcció.

Hi ha un altre grup de construccions sense verb que admeten una doble lectura: estativa i absoluta.¹⁴ Són titulars com ara: *Chirac, imputat en un altre cas de falsos llocs de treball*; *El pont aeri, afectat per una vaga de tripulants de cabina*. Aquests titulars (i

¹³ Indica un estat, mai un procés o una acció ni una situació intemporal de tipus existencial. Per això són incorrectes els enunciats amb un predicat que indique essència: **Carod-Rovira, polític*; **El primer «Alonsito», simpático*.

¹⁴ Vid. el punt 3.3 sobre les construccions absolutes de distribució independent a la pàg. 21 per a la caracterització d'aquestes estructures.

molts d'altres¹⁵) presenten tots l'estructura subjecte – predicat no verbal, característica que els acostaria més a les frases nominals estatives, però que es pot explicar (per a la lectura absoluta) per pesantor sintàctica del predicat; els subjectes són determinats, però aquesta característica també apareix a moltes construccions absolutes. Efectivament, ambdues lectures (estativa i passiva, pròpia de les construccions absolutes) són correctes: *Chirac [està / és] imputat en un altre cas de falsos llocs de treball; El pont aeri [està / és] afectat per una vaga de tripulants de cabina*; aquesta doble lectura cal cercar-la en l'ambigüitat que presenta el participi, que pot funcionar com a tribut d'un verb copulatiu o com a part d'una estructura passiva, i perquè els participis passius sempre tenen una interpretació estativa,¹⁶ amb la qual cosa, el concepte d'estativitat i passivitat se superposen; d'altra banda, la lectura passiva en aquests enunciats ve afavorida per la presència d'un complement agent o causatiu, introduït per la preposició per a l'últim exemple.¹⁷

Altra qüestió és la variació que hi ha en català amb les formes de perfet; efectivament, la forma normativa del participi del verb *ser* en català és *estat*, però també hi ha la forma *sigut*, més dialectal; per això podem recuperar dues formes per a un titular com *L'Estat espanyol, superat per Brunei i la República Txeca en el rànquing de països més competitiu del món*, amb el participi *estat* i *sigut* (*L'Estat espanyol [ha estat / ha sigut] superat per Brunei i la República Txeca en el rànquing de països més competitiu del món*). Contràriament, el castellà només admeten la lectura passiva amb el participi del verb *ser*: *Ernesto de Hannover, pillado en la playa con otra; Un gobernador afgano de la provincia de Khost, herido en una explosión*, només accepten una lectura passiva (**Ernesto de Hannover [ha estado] pillado en la playa con otra; *Un gobernador afgano de la provincia de Khost [ha estado], herido en una explosión*).

¹⁵ Al corpus hi ha 33 titulars amb aquesta característica, el 5% del total.

¹⁶ Cf. Bartra Kaufmann (2002: pàg. 2144-2149) per a les passives estatives.

¹⁷ Cf. Bartra Kaufmann (2002: pàg. 2119-2125)

Però també trobem en castellà titulars que admeten la doble lectura: *De nuevo un tren Eurostar, atrapado* participa d'aquesta doble condició: *De nuevo un tren Eurostar* [ha sido / está] *atrapado*.

Per últim, la interpretació temporal d'aquests enunciats és un passat recent, determinat per la data del diari;¹⁸ efectivament, els titulars fan referència a la informació del dia anterior, per tant, un titular com *La Torre Eiffel, cerrada por huelga*, del 8 d'abril de 2009, situen els fets el dia 7 i és que el missatge periodístic és sempre diferit en el temps: entre l'emissió del titular (i la notícia) i la seua recepció hi ha un lapse de temps variable, per això parlem d'un passat recent. No obstant això, si haguérem de recuperar un verb, la majoria dels titulars admeten el present, alguns com a únic temps possible: *Scotland Yard [está] de nuevo contra las cuerdas por los abusos de la Policía*; *La reforma de Via Laietana [está] pendiente d'una cua de maniobres de Ferrocarrils*; però d'altres admeten temps diversos, des del present actual (com els exemples que hem vist abans) al passat recent del perfect *ha estat*, que indica acció acabada en una unitat temporal que encara està vigent per al parlant (*La Torre Eiffel [ha estado] cerrada por huelga*) i, fins i tot, el futur (*Les mans de Guardiola [aniran] a la Pedrera*; *Carod-Rovira [anirà] a Cuba per promocionar la cultura catalana*). De fet, alguns titulars demanen una lectura en futur, com ara *Keita, deu dies de baixa per un edema al lligament del genoll esquerre*, que, evidentment, remet al futur, interpretació temporal que es fa palesa en llegir la notícia. Contràriament, resulten forçoses les lectures amb el passat simple o perifràstic (*El primer «Alonsito» [estuvo] en puertas*; *Los tripulantes del «Artic Sea» [estuvieron] en prisión preventiva tras llegar a Moscú*) si pensem en el context d'emissió: efectivament, les notícies es caracteritzen per la seua actualitat, i una lectura de passat llunyà és més pròpia dels reportatges que no de les notícies.

¹⁸ La interpretació temporal dels enunciats és independent del temps verbal que es puga recuperar i ve determinada pel context comunicatiu, com indica Paesani (2006: pàg. 173).

3.2. Frases nominals equatives o identificatives

Les frases nominals equatives o identificatives apareixen sovint als missatges publicitaris (*Braun abremàtic, el capricho de Braun*) i també les trobem als titulars de premsa.¹⁹ Formalment sol aparèixer un signe de l'el·lipsi verbal mitjançant l'aparició d'una coma o dels dos punts, com s'observa als exemples. Es tracta d'enunciats on es pot suposar un verb *ser* que funcionaria com a nexa entre el subjecte i l'atribut, per això el nom d'equatives o identificatives, perquè hi ha identificació entre el subjecte i el predicat.

Per aquesta raó, l'estructura subjecte – predicat no verbal o predicat no verbal - subjecte que poden presentar aquests enunciats, es pot invertir, malgrat que canvia la distribució de la informació, la distribució tema – rema. Exemples de l'estructura subjecte – predicat en serien: *Los Ángeles, epicentro de una despedida; Lance, mestre de cerimònies*; efectivament, si invertim l'ordre, els enunciats són correctes i la informació transmesa és la mateixa, únicament canvia el terme emfatitzat: *Epicentro de una despedida, Los Ángeles; Mestre de cerimònies, Lance*. Aquesta possibilitat de canvi en l'ordre de l'enunciat és possible precisament pel seu caràcter equatiu, d'identificació dels dos termes (*Sánchez Ferlosio, Premio de las Letras; Steve Martin i Alec Baldwin, presentadors dels Oscars del 2010; Barcelona, escenari d'un nou videoclip d'U2*). De tota manera, als titulars analitzats, l'ordre normal és subjecte – predicat no verbal, per la natural distribució tema – rema, on el tema és l'element conegut (l'expressió referencial o determinada per l'article, com veurem tot seguit) i el rema és la predicació nova, la informació que es dona.

El subjecte d'aquests enunciats ha de ser una expressió referencial (un nom propi: *Barcelona, capital de la innovació; Proinosa, empresa mimada de totes les*

¹⁹ Al corpus treballat, trobem un nombre de 104 de titulars que responen a aquesta estructura, amb un percentatge semblant al de les construccions estatives: vora el 17% del total.

administracions; Manuel Gutiérrez Aragón, premi Herralde de novel·la) o un nom precedit d'article (*La llengua catalana, convidada d'honor a la fira de les llengües de París*;), perquè és necessària la determinació del subjecte i la seua particularització: el subjecte és aqueix i només aqueix. Aquesta darrera característica diferencia les frases nominals equatives de les frases nominals que trobem als refranys i frases fetes, on la generalització que marca l'absència de determinant és clau per a determinar la validesa universal d'aquests enunciats. No serien, doncs, enunciats equatius el titulars *Destinació: Estrasburg; Dimissió: un exercici estrany i difícil*, més propers als enunciats infraoracionals²⁰ que designen per ostensió i la interpretació dels quals depèn enterament del context, o *Escocesos, dependents i escanyats*, també sense determinant; però d'altres, com *Tintin, el reporter polèmic*, admeten una doble lectura: una frase nominal equativa (*Tintín és el reporter polèmic*) i un enunciat infraoracional on el segon terme de l'equació (*el reporter polèmic*) seria un sintagma nominal en aposició; evidentment, si acudim al context d'emissió cal interpretar-lo com a frase nominal equativa (es tracta d'una notícia i no d'un peu de foto, per exemple).

No obstant això, trobem exemples marginals, on el subjecte és un nom introduït per l'article indeterminat *un*, per exemple, *Un inspector dels Mossos, propietari d'un prostíbul a Sant Antoni de Calonge*. Aquesta indeterminació del subjecte, més pròpia de les frases nominals amb valor existencial, pot explicar-se perquè el fet que interessa és el càrrec del subjecte.

D'altra banda, el nucli del subjecte pot estar limitat per un modificador com al titular *L'abolició de les corrides de toros, un procés iniciat fa vint anys a Catalunya*, on trobem l'article determinat amb un ús endofòric,²¹ o poden aparèixer sense modificadors, normalment quan es tracta de subjectes referencials: *Joaquim Mestre*,

²⁰ Aquests enunciats infraoracionals són freqüents als titulars de premsa: *Un 'anónimo' yate de lujo; Un Saló del Turisme d'ofertes; El boom del reciclatge; El canvi d'hora del benestar...*

²¹ Vid. pàg. 14

únic candidat a ocupar el càrrec de president d'ICV de Barcelona; Merkel, la mujer más poderosa del mundo; Fujimori, culpable de violació dels drets humans, però també trobem subjectes no referencials sense modificadors: *L'esquí, la cara; els hotels, la creu*. Ací podem parlar d'un ús de l'article determinat amb valor genèric, on els sintagmes nominals fan referència al conjunt d'éssers d'una classe, bé en plural (*els hotels*), bé en singular quan es tracta d'un nom no comptable (*l'esquí*). A més, els subjectes poden ser simples o compostos, amb sintagmes nominals coordinats: *La família, la casa i l'entorn, grans entrebancs per a les empreses que es traslladen; Termes, Al Tall i dues entitats de memòria, premis Dignitat; Keita i Touré, candidats a Millor Jugador d'Àfrica 2009...*

Pel que fa al predicat, a la majoria dels exemples es tracta d'un atribut nominal (*El Penedés, la vegueria virtual; Lance, mestre de cerimònies; Merkel, la mujer más poderosa del mundo*), però també n'hi ha d'adjectivals (*Fujimori, culpable de violació dels drets humans*) i fins i tot adverbials (*Avui, sentència del cas Madoff*) i preposicionals (*Sis districtes per al PSC i quatre per a l'oposició*), encara que aquests darrers casos els inclouríem en altre apartat, el que hem definit com a frases nominals amb atributs no equatius.²²

Pel que fa a la interpretació temporal d'aquestes frases nominals equatives, és semblant a la que havíem definit per a les frases nominals estatives: un passat recent marcat per la data del diari. No obstant això, a l'hora de recuperar un temps verbal, tenim possibilitat de triar entre el present (*Merkel [es] la mujer más poderosa del mundo*), l'imperfet (*Un inspector dels Mossos [era] propietari d'un prostíbul a Sant Antoni de Calonge*), el perfet (*Lance [ha sigut] mestre de cerimònies*) i el futur (*Barça-Bayern [serà] una nit plena d'estrelles*), mentre que la recuperació del passat, simple o

²² Vid. pàg. 28

perifràstic, resulta més forçada (?*L'esquí fou la cara; els hotels foren la creu*), perquè aquests predicats expressen propietats que solen ser immanents o inalterables en el temps.

3.3. Construccions absolutes de distribució independent

Les construccions absolutes de distribució independent²³ tenen les mateixes característiques que les construccions absolutes, llevat que no depenen d'una oració principal, com seria el cas de l'oració *Finalitzats tots els preparatius, l'expedició salpà del port de Palos de la Frontera a l'alba del 3 d'agost de 1492*, on la construcció absoluta *Finalitzats tots els preparatius*, depèn de la principal, amb la qual manté una relació de subordinació, equivalent en aquests cas a una adverbial temporal.

Així, les construccions absolutes de distribució independent són enunciats formats per un subjecte y un predicat no personal, normalment en forma de participi passat. L'estructura més habitual és predicat no verbal – subjecte (*Trobat a França un magatzem abandonat d'ETA amb uns 450 quilos d'explosius*), encara que podem trobar l'estructura subjecte – predicat no verbal per pesantor²⁴ sintàctica del predicat (*Guardiola, aplaudit per la premsa ucraïnesa en justificar l'ús del català a les rodes de premsa; L'Estat espanyol, superat per Brunei i la República Txeca en el rànquing de països més competitiu del món*). Aquestes construccions es caracteritzen per tenir una carga perfectiva, d'acció acabada, més evident en les construccions dependents per la correlació temporal amb la clàusula principal.

Els predicats poden ser participis, gerundis, adjectius i també adverbis i sintagmes preposicionals, característica que comparteixen amb les construccions absolutes. Els predicats més habituals i prototípics són els participis, mentre que la resta d'exemples són molt infreqüents al registre periodístic i estan sotmesos a restriccions

²³ 44 titulars del corpus responen clarament a aquest esquema, un 7% aproximadament.

²⁴ Vid. pàg. 14

importants. El participi procedeixen sempre de verbs transitius o inacusatius²⁵ i tenen una lectura passiva: *Liberados dos españoles secuestrados 15 días en Nigeria*, pot llegir-se *Han sido liberados dos españoles secuestrados 15 días en Nigeria*; *Apresado en Somalia un carguero con 20 tripulantes estadounidenses* admet la lectura *Ha sido apresado en Somalia un carguero con 20 tripulantes estadounidenses...* De fet, trobem als titulars periodístics correlats en forma personal que segueixen aquesta estructura, com ara *Una mujer de nacionalidad rusa es asesinada a puñaladas en Almería*.

Els predicats constituïts per adjectius presenten algunes restriccions: els adjectius han de ser deverbals (procedents d'un verb) de tipus perfectiu (*preso, buit...*), és a dir, adjectius d'estat i no de qualitat, que denoten el resultat d'un procés, o bé adjectius no deverbals d'estat; per això adjectius que indiquen qualitats individuals no poden formar part d'aquests enunciats (*simpàtic, alt...*: **Simpàtic un home de Badalona*). Un exemple de predicat absolut adjectival és *Un reportero preso de los insurgentes talibanes*, amb un adjectiu verbal; encara que l'ordre no és l'habitual en aquest tipus de construccions (té un ordre subjecte – predicat no verbal) es pot fer una lectura passiva: *Un reportero ha sido hecho preso por los insurgentes talibanes*.

Els predicats en forma de sintagma preposicional formen el grup de les construccions precedides per les preposicions *a, amb, sense* i, marginalment, *davant, per, entre*. Als titulars pràcticament no trobem exemples d'aquest tipus, llevat d'algunes construccions introduïdes per les preposicions *a* i *amb*. Un exemple significatiu seria el titular *Amb el puny alça*. En principi sembla que aquest enunciat no té subjecte i predicat, però si apliquem els arguments donats per Hernanz i Suñer (1999: pàg. 2548-

²⁵ Els verbs inacusatius tenen només un argument i es comporten de manera semblant als transitius: quan adopten la forma de participi són passius per la forma, però no pel significat; així, un verb com *morir* és inacusatiu perquè només té un argument, el subjecte: *Joan ha mort* i, malgrat la forma passiva del participi (*Mort Joan*), la significació és activa perquè ha estat Joan qui ha mort. Un exemple seria el titular *Mort a Guinea Bissau*, clarament pertanyent a aquest tipus perquè en llegir la notícia s'entén que el mort era el president de Guinea Bissau (hi ha omissió del subjecte)

2550) observem que sí que es tracta de predicacions: l'omissió dels modificador fan intel·ligible l'enunciat (**Amb el puny*), la preposició no té un valor instrumental ni de companyia,²⁶ la inclusió d'un pronom personal fa necessàriament referència al subjecte del fragment (*Amb el puny alçant-se*). La dificultat per a catalogar aquests enunciats com a construccions absolutes deriva del fet de la seua independència, són més clars els exemples dependents d'oracions principals: *Amb el puny alçat, els republicans abandonaren la platja* (que funciona com un complement predicatiu del subjecte de l'oració principal), *Estava amb el puny alçat* (que funciona com atribut)...

Altres exemples, com ara, *A presó cinc individus per la falsificació de 60.000 euros a l'Alt Camp*, són de difícil adscripció: si per una part aconsegueixen les restriccions imposades a aquestes construccions perquè el subjecte és un nom escaritat²⁷ (*cinc individus*), per altra es discuteix la perfectivitat de la construcció. És molt difícil considerar aquest enunciat una construcció absoluta perquè manca la correlació amb una oració principal que ens indique la perfectivitat (*A presó cinc individus, els advocats lluitaran per la seua alliberació* en seria un cas). En realitat el predicat *a presó* es pot interpretar suposant un participi elidit *enviats*, que seria el portador de la carga de perfectivitat inherent a aquest tipus de predicat; en aquest cas, el participi està elidit perquè la informació no és rellevant i és fàcilment deduïble pel context oracional representat pel sintagma preposicional, amb un valor direccional evident.

Igualment, les construccions absolutes amb el predicat format per un adverbi o un gerundi són pràcticament inexistents en distribució lliure i només les trobem en la versió dependent (*Mirant la televisió, el temps passava volant*), forma en què apareixen de vegades als titulars de premsa (*Matant el personatge demostro que existeixo*).

²⁶ Un exemple de valor instrumental seria *Va tallar el pa amb el ganivet*, i un de companyia: *Va anar al cine amb son pare*.

²⁷ Un nom escaritat és aquell que no va precedit d'article determinat (*el, la...*); són noms escaritats els substantius comuns sense determinat o els precedits per quantificador (*tres, molts...*) i articles indeterminats (*un*). (Cf. Fernández i Táboas [1999: pàg. 1755]).

D'altra banda, és interessant constatar com a molts dels titulars formats per construccions absolutes de distribució independent s'omet el subjecte explícit: *Detingut a Vilafranca del Penedès amb 2.800.000 euros falsos; Detingut per haver apunyalat un jove a la sortida d'un bar, a Nou Barris; Detingut per extorsionar una empresa de Sabadell en nom d'ETA*. A les construccions absolutes dependents trobem també construccions sense subjecte explícit, que Hernanz i Suñer (1999: pàg. 2546) denominen adjunts lliures i que es caracteritzen perquè poden tenir valors no perfectius (*Alta i prima, la dóna caminava cap a nosaltres*) i poden adoptar un significat explicatiu o descriptiu. No és el cas dels nostres exemples, que tenen un valor perfectiu i no presenten significat explicatiu. En realitat, en aquests casos l'omissió del subjecte s'explica perquè no és rellevant: és un subjecte indeterminat la informació del qual no interessa per a la construcció del titular i clarament se sobreentén un subjecte indeterminat: *un home, una persona...*

A més, hi ha titulars formats per una construcció absoluta lligada a una oració amb verb en forma personal: *Suspesa la tractorada d'aquest dissabte a Oliana perquè s'han aturat les expropiacions; Detinguts set treballadors de l'aeroport del Prat que introduïen cocaïna al país*. No s'han de confondre aquests casos amb les construccions absolutes dependents: els dos titulars admeten l'omissió de la clàusula amb verb personal (*Suspesa la tractorada d'aquest dissabte a Oliana; Detinguts set treballadors de l'aeroport del Prat*) perquè la clàusula amb verb en forma personal no és la principal, ans al contrari, està subordinada a la construcció absoluta, perquè indica una circumstància d'aquesta: al primer exemple el nexa introdueix la subordinada (*perquè s'han aturat les expropiacions*) indicant-ne, respectivament, una circumstància temporal i una de causal, mentre que a l'últim, es tracta d'una clàusula de relatiu que modifica el subjecte. Per a convertir-les en construccions absolutes dependents, hauríem d'afegir

una oració principal: *Suspesa la tractorada d'aquest dissabte a Oliana perquè s'han aturat les expropiacions, [s'arriba a la normalitat en tota la comarca]; Detinguts set treballadors de l'aeroport del Prat que introduïen cocaïna al país, [el dispositiu policial ha estat un èxit]*

Per últim, la lectura temporal d'aquestes construccions és, efectivament, un passat recent, determinat per la data del diari, com a la resta de casos. Pel que fa al temps verbal recuperable, en aquest tipus d'enunciats el més adequat sembla sempre el perfet (*Ha sigut trobat a França...; Ha sido apresado en Somalia un carguero...*) mentre que altre temps resulta forçat (*?Serán liberados dos españoles secuestrados 15 días en Nigeria*) o, fins i tot, incorrecte (**Buteflika fue reelegido como presidente de Argelia con el 90% de los votos mientras la oposición denuncia fraude*), fonamentalment en aquest cas per la necessària correlació temporal amb la clàusula subordinada; en altres casos, un verb en passat, correcte en principi, resulta poc adient per a titular de notícies i seria més propi d'un titular per a un reportatge (*Va ser detingut l'alcalde de Polop en relació amb la mort del seu antecessor*).

3.4. Frases nominals amb valor existencial

Les frases nominals amb valor existencial tenen una estructura nom + predicat no verbal i es tracta, possiblement, de l'esquema més productiu als titulars del diaris amb el·lipsi verbal.²⁸ El predicat sol ser un sintagma preposicional amb valor locatiu²⁹ (*Alarma a l'Ebre pels correbous*) i el subjecte ha de ser obligatòriament un nom escarrit, és a dir, sense article definit, per tal d'acomplir la restricció que imposa el seu correlat

²⁸ Dels 623 titulars del corpus, 222 segueixen aquest esquema, poc més del 35%.

²⁹ Indica situació.

amb verb en forma personal: efectivament, l'argument del verb *haver-hi* ha de ser forçosament un sintagma nominal indefinit³⁰ (*Hi ha alarma a l'Ebre pels correbous*).

Encara que Hernanz i Suñer (1999: pàg. 2541) parlen de subjecte i predicat, en realitat no sembla exacte parlar de subjecte gramatical, perquè el valor existencial fa que el nom escaït funcione com a objecte directe: atenent als correlats amb verb personal, el sintagma nominal no és el subjecte gramatical de l'oració, perquè no hi ha concordança en nombre ([*Hi ha hagut*] *Tres morts i set ferits en un atemptat suïcida en una oficina de l'ONU al Pakistan*); el verb *haver-hi* és un verb inacusatiu, amb un únic argument intern i té un caràcter fonamentalment locatiu,³¹ per això el sintagma nominal complement directe té unes característiques peculiars i hi ha autors que propugnen que el subjecte lògic seria el locatiu³² i, fins i tot, en alguns usos dialectals en castellà³³ i català³⁴ podem trobar concordança de nombre entre el verb i el sintagma nominal.

En molts casos es podria introduir una construcció passiva reflexa *Es produeix / es va produir / s'ha produït*, amb la qual cosa el nom seria el subjecte gramatical: [S'ha produït] *Un procés que pot allargar-se més de dos anys*; [S'han produït] *Enfrontaments amb la policia i detencions en l'enterrament de l'aiatol·là Montazeri a l'Iran*).

D'altra banda, el corpus de titulars que segueixen aquest esquema de frases nominals amb valor existencial (nom escaït + sintagma preposicional) són tan nombrosos que és possible fer-ne classificacions atenent als subjectes que apareixen i, sobretot, als predicats.

³⁰ No obstant això, en català són correctes algunes construccions amb *haver-hi* i sintagmes nominals determinats, sempre amb un complement locatiu: *Al pati hi ha el noi i la noia* (exemple proposat per Brucart [2002; pàg. 1460])

³¹ Per això l'alternança amb el verb *estar* en llengües que no admeten sintagmes nominals determinats en aquestes construccions, com ara el castellà: *En el patio están la chica y el chico*.

³² La discussió sobre aquests aspectes sobrepassa l'abast d'aquest treball. Es pot consultar allò que diuen al respecte Fernández Soriano i Taboa Baylín (1999: pàg.1754-1759) per al castellà i Ramos (2002: pàg. 2000-2005) per al català.

³³ Cf. Fernández Soriano i Taboa Baylín (1999: pàg. 1758)

³⁴ Cf. Ramos (2002: pàg. 2004)

Pel que fa als subjectes, en trobem de dos tipus: nom escarrit sense modificadors i nom escarrit amb modificadors; en ambdós casos el nucli del sintagma nominal pot anar precedit o no per un indefinit o un quantificador. Tenim així subjectes formats només per un nucli: *Ciberrevolta a Moldàvia; Aniversari a Nagasaki; Blindatge per esgotar la legislatura; Manifestación en Irak para recordar a Sadam Husein*. D'altres són sintagmes nominals amb nucli i modificadors: un adjectiu (*Visita sorpresa d'Obama a l'Iraq*), un sintagma preposicional (*Indiscreció del cap de l'MI-6 a Facebook; Fredor dels compradors en les primeres hores de rebaixes*)³⁵ o la combinació dels dos (*Alerta màxima dels militars espanyols a l'Afganistan*). També poden anar precedits de quantificadors o indefinits, amb la mateixa distribució: sense modificadors (*Ocho muertos en enfrentamientos entre 'narcos' en Colombia; Un mort en xocar dos avions de guerra russos en una exhibició*) o amb modificadors adjectius (*Segon cas greu de grip nova a Catalunya*) o sintagmes preposicionals (*9 anys d'internament en un centre de menors per a dos dels acusats de matar un home a Vila-seca*).

Respecte dels predicats, encara que la majoria tenen valor locatiu, també n'hi ha d'altres tipus, entre els quals destaquen els predicats amb valor final i causal, fins i tot combinats. En serien predicats locatius: *Visita sorpresa d'Obama a l'Iraq; Cita de mandatariis mundials a Alemanya* (alguns locatius estan modificats per sintagmes preposicionals que concreten la localització: *Atemptat suïcida en una base estrangera a l'aeroport de Kabul; Almenys 112 morts i 197 ferits en l'explosió de cinc cotxes bomba a Bagdad*). Exemples de predicats amb valor final són: *Ajuts de fins a 750 euros per a la compra de motos; Més de dos milions per retirar terres de la plataforma del futur*

³⁵ Cal dir que els sintagmes preposicionals adjunts al nucli del subjecte assoleixen valors diferents des d'un punt de vista semàntic, com s'observa parafrasejant els titulars: el titular *Impuls del Banc d'Espanya a la fusió de caixes catalanes* podria parafrasejar-se com a *El Banc d'Espanya* [subjecte, AGENT] *impulsa la fusió de caixes catalanes* [complement directe, TEMA]; *Nou relleu dels cascos blaus espanyols al Líban* presenta un sintagma preposicional amb valor d'agent (*Els cascos blaus espanyols es relleven al Líban*)...

zoo marí; Primers contactes de Caixa Catalunya i Caixa Manresa per a una possible fusió. També tenim predicats amb valor causal: 730 casos oberts contra polítics per corrupció a l'Estat; Olla de grills per l'elecció del president de la UE; Guerra per les pensions). Marginalment trobem predicats amb valor temporal: Més Creus de Sant Jordi el 2009. També hi ha alguns predicats amb valor d'objecte indirecte, en el paper temàtic EXPERIMENTADOR: Llibertat amb càrrecs per a l'empresari gironí acusat de demanar crèdits en nom dels seus treballadors.

Els predicats amb més d'un significat estan formats per dos o més sintagmes preposicionals que admeten diferents combinacions:³⁶ locatiu – causal (*Bronca en Bolívia per la aprovació de la ley electoral*), causal – locatiu (*Cinc detinguts per presumpta responsabilitat en l'incendi d'una discoteca russa*), temporal – final (*Acord abans de quinze dies per finançar la construcció de l'estació de la Sagrera*), temporal – locatiu (*Seis muertos tras un choque de dos vagones de metro en Washington*),³⁷ causal – temporal – locatiu (*Al menos 30 muertos por aludes y riadas tras aguaceros en el norte de Vietnam*).

3.5. Frases nominals amb atributs no equatius (atributs temporals i locatius)

Hi ha tot un seguit d'enunciats als titulars dels diaris³⁸ que no s'ajusten a cap dels grups proposats per Hernanz i Suñer (1999): són frases nominals, sense verb en forma personal i podem recuperar un verb copulatiu com *ser*, però no presenten una estructura equativa perquè no hi ha identificació entre subjecte i predicat. Són

³⁶ Alguns predicats formats per més d'un sintagma preposicional admeten lectures diferents; per exemple: el predicat de *Fort dispositiu policial per mantenir la tranquil·litat en la consulta d'Arenys* pot pensar-se que està format per dos complements, un de causal (*per mantenir la tranquil·litat*) i un d'espai (*en la consulta d'Arenys*) o només per un complement causal amb modificadors (*per mantenir la tranquil·litat en la consulta d'Arenys*, on el sintagma *en la consulta d'Arenys* seria un complement del nom *tranquil·litat*).

³⁷ Es pot fer també una lectura causal del sintagma *tras un choque de dos vagones de metro*.

³⁸ Poc més del 5%, un total de 41 titulars.

construccions atributives locatives i fonamentalment temporals³⁹ (també anomenades d'esdeveniment) com les dels exemples esmentats abans: *Avui, sentència contra l'expresident peruà Fujimori per violació dels drets humans*; *Avui, sentència del cas Madoff*. En aquests enunciats és possible recuperar el verb *ser* amb el valor lèxic original d'esdeveniment i amb un atribut indicador de temporalitat:⁴⁰ *Avui [serà / tindrà lloc] la sentència del cas Madoff*.⁴¹

Aquest grup d'enunciat es caracteritzen per tenir un ordre habitual predicat no verbal – subjecte, possiblement per pesantor sintàctica del predicat, com els exemples esmentats abans i d'altres com *Avui, últim concert de Gossos de la gira dels 15 anys*; mentre que l'ordre subjecte – predicat és menys habitual: *Setè triomf del Barça, ara a Zagreb per 66-80*.

Els subjectes són noms escarits, diferentment dels típics de les frases nominals equatives o identificatives i de les frases nominals amb predicats estatus que hem analitzat (*Setè triomf del Barça; Últim concert; Sentència contra...*). En tot cas, la recuperació d'un verb en forma personal fa necessària la presència de l'article determinat: *[El] setè triomf del Barça [ha sigut] ara a Zagreb per 66-88; Avui serà [l']últim concert de Gossos de la gira dels 15 anys...*

També serien propers a aquest grup els titulars *Sis districtes per al PSC i quatre per a l'oposició*, en el sentit que es pot recuperar el verb *ser*: *Sis districtes són / seran per al PSC i quatre són / seran per a l'oposició*, però no tenen un valor equatiu, sinó més aviat locatiu, amb un sentit de pertinença.

³⁹ Cf. la classificació que fa Cuenca (2006: mòdul 4 pàg. 22-23) sobre les construccions atributives.

⁴⁰ Cf. Fernández Leborans (1999: pàg. 2367-2368)

⁴¹ Aquestes estructures temporals admeten també una lectura de tipus existencial: *Avui [hi haurà una] sentència del cas Madoff*, recuperant un verb d'existència com *haver-hi* o *existir*, amb un argument intern (*sentència del cas Madoff*) i un adjunt temporal (*avui*).

Aquesta interpretació locativa permet integrar ací titulars que, en principi, Hernanz i Suñer (1999: pàg. 2539) inclouen dins el grup de les frases nominals estatives: són enunciats on es pot recuperar el verb *estar* però que tenen un subjecte escaït i que indiquen lloc o manera i no una característica del subjecte. Són titulars com *Dos desconeguts, al capdavant de la UE; Un flamenc del Delta de l'Ebre, a Central Park...*⁴²

La interpretació temporal d'aquests enunciats ve sempre determinada per les condicions d'emissió i recepció: com que es tracta de titulars de notícies, la referència temporal és un passat proper determinat per la data del periòdic, però la lectura temporal del fet variarà segons els casos. Alguns fan referència a fets que, en el moment de l'escriptura encara no s'han produït (*Avui, sentència contra l'expresident peruà Fujimori per violació dels drets humans; Avui, sentència del cas Madoff; Avui, últim concert de Gossos de la gira dels 15 anys*) i als que, si haguérem de recuperar un verb en forma personal, hauríem de col·locar un verb en futur (o en present amb valor de futur): *Avui [serà / és] la sentència / l'últim concert...*; aquesta interpretació ve determinada per l'ús de l'adverbi temporal *avui*. És clar, però, que la interpretació temporal d'aquest fet és diferent per al receptor: com que estem davant un procés comunicatiu diferit, per al receptor els fets de la notícia ja han passat quan llig el diari, per tant, fan referència a un passat proper. Altres casos indiquen clarament un fet passat, com ara *Setè triomf del Barça, ara a Zagreb per 66-80*, mentre que d'altres necessiten un coneixement del món per part del receptor per a ser interpretats: *Sis districtes per al PSC i quatre per a l'oposició* pot llegir-se com un fet passat si el titular té lloc després

⁴² I d'altres que Hernanz i Suñer (1999: pàg. 2539) cataloguen com a frases nominals con predicats estatus: *En huelga de hambre, cinco funcionarios de la cárcel de Huelva expedientados por la fuga de un preso peligroso; De vuelta a Francia, 37 rumanos que intentaron burlar la frontera en Girona.*

d'unes eleccions, o com un fet futur o probable si és resultat d'una enquesta prèvia a les eleccions.

3.6. Enunciats direccionals: origen – destí

Hi ha tot un grup d'enunciats sense verb en forma personal, que apareixen als titulars de premsa i que indiquen moviment. Són frases nominals amb un valor d'origen – destí i que impliquen un verb de moviment, com *anar*, *passar*, etc. La majoria apareixen sense subjecte explícit, encara que en trobem alguns amb un subjecte definit, format per un nom referencial o per un nom amb determinant.

Exemples d'enunciats d'aquest tipus sense subjecte són els titulars *Del 'business' al 'low cost'*; *De la pena de 'telenotícies' al trasllat de consolació*; *Del 3% al 7% en català*; *Des de Vic cap al món*; *De la clatellada d'Ariza al pas pel quiròfan...* També trobem algun cas amb un subjecte definit, com *Pau Gasol, de la pista a la televisió*.

Els predicats estan formats per dos sintagmes preposicionals que adopten, respectivament, el valor d'origen (el primer sintagma) i destí (el segon), evidenciat per l'ús de les preposicions, que sempre són *de*, *des de* per al primer terme i *a* per al segon. En castellà les preposicions sempre són *de* i *a*, respectivament: *Del desierto al cielo*. Unes vegades es tracta de llocs físics (*Vic – el món*), però unes altres es refereixen a situacions no espacials (*pena de 'telenotícies' – trasllat de consolació*) o a magnituds (*3% - 7%*).

Normalment podem recuperar un verb que implique el pas d'un lloc a un altre, o d'una situació a una altra, com *passar*, *anar*, com podem observar als correlats verbals, també presents a alguns titulars: "*He passat de la modernitat al suïcidi en tota regla*".

Pel que fa a la interpretació temporal dels enunciats, és semblant a la resta dels casos treballats: el titular s'ha d'interpretar com un passat proper determinat per la data

del periòdic. No obstant això, i com a bona part dels exemples analitzats, els enunciats admeten diferents interpretacions temporals dins els context en què s'inscriuen: si volem recuperar un verb, podem emprar des del perfet ([Hem anat] *del 'business' al 'low coast'*), al futur (*Pau Gasol [anirà] de la pista a la televisió*) passant pel present ([S'estén] *des de Vic cap al món*).

3.7. Altres enunciats sense verb: l'estil directe

Hi ha tot un grup de titulars que es caracteritzen per reflectir les paraules d'algun subjecte, però que fan el·lipsi del *verbum dictum*, és a dir, del verb que indica emissió de les paraules que segueixen.⁴³ Són titulars formats per una citació introduïda pel nom de l'emissor sense que hi haja verb introductor. El verb que es pot recuperar es un *verbum dictum* tipus *dir, expressar, manifestar...*

L'estructura d'aquests titulars ha de ser obligatòriament subjecte – predicat no verbal (*Chaves: "Buscaré un finançament que serveixi per a totes les comunitats"*) perquè l'ordre invers no és correcte amb el·lipsi verbal (**"Buscaré un finançament que serveixi per a totes les comunitat"*, *Chaves*). Contràriament, l'ordre invers és correcte als correlats amb suport verbal: *"Buscaré un finançament que serveixi per a totes les comunitats"*, [*ha dit*] *Chaves*.

Igual que les frases nominals equatives, el subjecte ha de ser una expressió referencial (nom propi: *Fernández Ordóñez: "Será necesario reestructurar algunas entidades de mediano y pequeño tamaño"*) o un nom precedit d'article (**Un home: "És insuportable el calor d'aquest estiu"*).

El predicat pot ser qualsevol expressió emesa pel subjecte i funciona com a complement directe (seria una subordinada substantiva) del predicat que conté el verb

⁴³ Hem identificat 22 titulars d'aquest tipus al corpus, vora un 3,5% del total.

elidit, mentre que el nom propi o determinat és el subjecte de l'oració principal *Rajoy*:
"Los cambios son el reconocimiento de un fracaso".

En ocasions trobem explícits altres arguments del predicat, com el complement indirecte: *Silvio Berlusconi a los afectados*: *"Tomadlo como un día de cámping"*; *Berlusconi, a las víctimas*: *"Es como un día en el cámping"*.

L'expressió de la temporalitat, com a la majoria dels casos que hem vist, és la d'un passat recent determinat per la data del diari i, cas de recuperar un verb, aquest ha de ser també un perfet: es reproduïxen les paraules que algú ha emès ja, per tant, no es podria recuperar un present (llevat que el donarem valor de passat) ni un futur; d'altra banda, pel fet de ser un titular de notícia, és a dir, amb una certa actualitat, tampoc es podria usar el passat, més apropiat per als reportatges.

4. SÍNTESI I CONCLUSIONS: ALGUNES CARACTERÍSTIQUES DELS TITULARS DE PREMSA

4.1. Vers una classificació dels enunciats sense verb als titulars de premsa

Als apartats anteriors hem analitzat un corpus de titulars que manquen de verb en forma personal, però que estableixen una predicació d'algun subjecte. Hem seguit de prop la classificació establerta per Hernanz i Suñer (1999), que és la més completa per al castellà i es pot aplicar també al català. No obstant això, hem vist com hi ha alguns casos de difícil adscripció a alguns dels grups que les autores proposaven, com ara els que hem inclòs dins el grup dels predicats que assenyalen origen i destí o les estructures atributives que indiquen esdeveniments.

Pensem, doncs, que és possible fer una altra classificació dels predicats sense verb que apareixen als titulars i que pren en consideració les classificacions de les oracions copulatives establertes per autors com Ramos (2002: pàg. 1958-12016), Cuenca (2006: mòdul 4 pàg. 22-23) o Fernández Leborans (1999: pàg. 2366-2425). Aquesta classificació permet donar compte d'enunciats de tipus copulatiu però que no són estructures equatives ni adscriptives (no indiquen pròpiament una característica del subjecte) i d'altres predicacions no copulatives.

La classificació distingiria tres grups principals i alguns subgrups. Tindríem així les frases nominals atributives (que se subdivideix en construccions equatives, construccions d'estat i construccions locatives i d'esdeveniment); construccions absolutes de distribució independent; frases nominals amb valor existencial, enunciats direccionals i enunciats amb el·lipsi del *verbum dictum*.

a) Les **frases nominals atributives** serien totes aquelles on el predicat és un atribut i on es pot suposar, per tant, un verb atributiu o semi-atributiu (tipus *ser* o *estar*). Els subgrups prenen en consideració la naturalesa de l'atribut: les equatives indiquen identitat entre subjecte i predicat, permeten invertir l'ordre dels termes i el subjecte és un nom determinat o una expressió referencial; són titulars com ara *El conseller delegat de l'Institut Català de Finances, nou president de l'ICO; Antonio Clemente, nou secretari general del PPCV en substitució de Costa*.

Les construccions d'estat indiquen una propietat del subjecte de tipus no permanent (mai una propietat) i es combinen, en els correlats verbals, amb el verb *estar*. Entrarien ací bona part de les frases nominals amb predicats estatus definides per Hernanz i Suñer (1999) però no d'altres, com les que indiquen situació espacial. L'estructura habitual és subjecte – predicat (o predicat – subjecte, per pesantor sintàctica del subjecte) i el subjecte és un nom determinat o una expressió referencial. Són titulars com: *Berlusconi, "cansat" i "adolorit" després de l'agressió d'ahir; Caixa Manresa, oberta a les fusions; Els diaris catalans, a favor de l'Estatut*.

Les construccions locatives i d'esdeveniment impliquen un verb *ser* o *estar* però indiquen localització espacial o temporal. Alguns autors⁴⁴ consideren aquests usos de *ser* i *estar* usos predicatius, perquè la seua funció no és només unir un subjecte amb un atribut, sinó que prediquen espai o temps respecte del subjecte i tenen un significat de “estar situat en” o “esdevenir”. L'ordre normal és subjecte – predicat (o predicat – subjecte, per pesantor sintàctica del predicat), el subjecte pot ser un nom referencial o un nom escarrit i el predicat sempre és un complement que indica espai o temps (o els dos alhora). En serien casos com: *El fre als plusos a banquers, de nou a l'agenda del G-20; Fuentes, a Antena 3 (d'espai); Avui, últim concert de Gossos de la gira dels 15 anys*

⁴⁴ Fernández Leborans (1999: pàg. 2366-2367, 2421-2425)

(de temps); *Montserrat Caballé, avui al Liceu*; *Els Arctic Monkeys, el 6 de febrer al Palau Sant Jordi* (de temps i espai). Cal adonar-se que els verbs que es poden recuperar ací no només són *ser* i *estar*, sinó que hi ha possibilitats de triar: *El fre als plusos a banquers* [està / ha eixit] *de nou a l'agenda del G-20*; *Fuentes* [eixirà / estarà] *a Antena 3*; *Avui* [serà / tindrà lloc] *l'últim concert de Gossos de la gira dels 15 anys*; *Montserrat Caballé* [serà / actua] *avui al Liceu...* No fem distincions ací entre *ser* i *estar* perquè en català és possible indicar situació espacial amb els dos verbs, cosa que no passa en castellà (*Montserrat Caballé* [serà / estarà] *avui al Liceu*, però **Montserrat Caballé* *será hoy al Liceo*).

b) Les **construccions absolutes de distribució independent** coincideixen amb les proposades per Hernanz i Suñer (1999), es caracteritzen per tenir una estructura predicat no verbal – subjecte (marginalment la inversa, per pesantor sintàctica del predicat), amb subjecte explícit o omès i amb predicat format per adjectius, participis, gerundis, adverbis i sintagmes preposicionals, com ara: *Detingut l'alcalde de Polop en relació amb la mort del seu antecessor*.

c) Les **frases nominals amb valor existencial** també coincideixen amb el grup definit per Hernanz i Suñer (1999), es caracteritzen per una estructura subjecte – predicat no verbal, amb un subjecte en forma de nom escaït i un predicat que sol ser un sintagma preposicional locatiu o indicatiu de causa o efecte: *Cartes dels presidents Montilla i Pujol als mitjans*; *Olla de grills per l'elecció del president de la UE*.

d) Els **enunciats direccionals** són els que hem definit al punt 3.6; poden aparèixer amb subjecte explícit o sense i el predicat està format sempre per dos sintagmes preposicionals que indiquen, respectivament, origen i destí: *De la clatellada d'Ariza al pas pel quiròfan*.

e) Els **enunciats amb el·lipsi del *verbum dictum*** han estat tractats al punt 3.7 i impliquen un subjecte determinat amb una predicació no verbal on s'omet un *verbum dictum*, composta per una oració en forma personal que funciona com a complement directe; l'ordre és sempre subjecte – predicat: *López Tena: “la sentència del TC ens reduirà a una província més d'Espanya”*.

La característica comuna de tots els enunciats és el fet que tots manquen de verb en forma personal, però fan una predicació d'un subjecte (explícit o implícit), i es tracta de casos d'el·lipsi, no d'elisió: no es pot recuperar unívocament un verb determinat, ans al contrari, hi ha diferents possibilitats si volem construir una oració amb verb personal; a més, tots tenen una interpretació temporal semblant: un passat recent determinat pel context comunicatiu perquè tots han sigut emesos en les mateixes circumstàncies: titulars de notícies.

4.2. Motivació de l'el·lipsi al registre periodístic

El gruix d'aquest treball es dedica a analitzar els fenòmens d'el·lipsi verbal als titulars de premsa, concretament a les notícies, però aquests no són els únics fenòmens d'el·lipsi que trobem en aquest registre especial; de fet, hem avançat algunes omissions freqüents als titulars i d'altres s'han manifestat als exemples triats.⁴⁵ Trobem molts titulars amb omissió de l'article (*Basagoiti niega que exista Ø fecha para desalojar al PNV de Álava; Ø Publicitaris demanen una moratòria en l'eliminació de la publicitat a TVE...*), omissió de nexes i preposicions (*L'esquí, la cara; Ø els hotels, la creu; “Vergonya”, “escàndol”, Ø “obscenitat”*) i fins i tot sintagmes sencers que han de ser recuperats per la competència comunicativa o el coneixement del món del lector (com

⁴⁵ A més, hi ha quantitat de titulars de notícies formats per un sintagma nominal que necessiten molta més informació referencial per a ser entesos i interpretats (*Un Saló del Turisme d'ofertes; Història d'un amor no declarat; Un ‘anónimo’ yate de lujo...*), l'estudi dels quals queda fora de l'abast d'aquest treball.

Ø *Barça-Bayern, una nit plena d'estrelles*, que clarament omet “el partit” o algun sintagma semblant que assenyale l'enfrontament entre els dos equips de futbol, la recuperació del qual no és possible si el lector no sap que Barça i Bayern són dos equips de futbol).

Es tracta, sempre, de casos d'el·lipsi i no d'elisió, perquè no sol ser fàcil determinar quin és l'element que s'ha omès i la recuperació pot ser variada, com hem vist en analitzar els casos d'el·lipsi verbal, i com s'observa quan s'intenta omplir els buits dels enunciat proposats: *Basagoiti niega que exista* [una/alguna] *fecha* [fija / cierta / determinada] *para desalojar al PNV de Álava*; [Els / uns / alguns] *publicitaris demanen una moratòria en l'eliminació de la publicitat a TVE*; *L'esquí* [és / sembla / ha estat] *la cara*; [i / mentre / però] *els hotels* [són / semblen / han estat] *la creu...*

L'explicació a la freqüència d'aquests fenòmens d'el·lipsi als titulars periodístics⁴⁶ no pot ser un desig d'inintel·ligibilitat per part dels redactors, perquè precisament, un dels objectius de les notícies és el d'informar. Es tracta més aviat d'una característica pròpia d'un estil que en anglès s'ha anomenat el *headlinese* (de l'anglès *headline*, ‘titular’), terme que no té equivalència exacta en català i que es pot definir com estil abreviat propi dels titulars de premsa.

Per què els redactors de premsa empen aquest estil, on les omissions, especialment l'absència de temps als verbs, o la seua el·lipsi, i l'absència de determinant en molts casos són habituals? Una explicació podria trobar-se en qüestions d'espai; efectivament, la maquetació dels periòdics determina l'espai que es pot dedicar al titular, al cos de la notícia, als anuncis... Aquest raonament sembla contradir la llargària d'alguns titulars, com ara *La consulta independentista a Barcelona, una*

⁴⁶ Fenòmens que, com s'aprecia las exemples, es donen tan en català com en castellà, sense diferències significatives, llevat de les interpretacions que imposa la gramàtica, com ara la possible recuperabilitat d'un verb *ser* o *estar* a alguns predicats. Els mateixos fenòmens els observem també en llengües com l'anglès (cf. el treball de Paesani [2006]).

realitat amb la presentació de la plataforma Barcelona Decideix, però possiblement siga una explicació versemblant del perquè de l'abundància dels enunciats el·líptics als titulars de premsa: el que era al seu origen una qüestió pràctica, s'ha convertit en un senyal d'identitat. Se seguiria així el principi d'economia que caracteritza el llenguatge sempre que es mantinga la intel·ligibilitat. També té a veure amb una màxima molt utilitzada en publicitat (i, recordem, aquest és un registre també molt aficionat a l'el·lipsi): menys és més.

El receptor d'un titular ja sap (per la seua competència comunicativa, perquè ha llegit molts diaris i està acostumat a les seues característiques) que els titulars s'escriuen així, i l'emissor del titular és conscient d'aquesta situació. Per això hi ha titulars amb omissions de diferent tipus que responen als dos tipus fonamentals d'intencions: informar i demanar atenció, que es correspondrien amb les dues funcions bàsiques del periodisme: informar i convèncer. Encara que les notícies pertanyen, per definició, al subgènere periodístic d'informació, els titulars de notícies tenen una doble funció: d'una banda informar el lector i, de l'altra, "convèncer-lo" perquè continue llegint. Així tenim titulars més informatius (*Detingut l'alcalde d'El Ejido i 19 persones més per blanqueig de diners*) i d'altres que en són menys (*Del 3% al 7% en català*) perquè necessiten del context (encara que només siga la lectura del subtítol) per a ser entesos, com molts dels exemples que hem vist, sobretot als enunciats direccionals.

Es tracta doncs, d'un registre especial, el dels titulars de premsa, que té una sèrie de convencions, una de les quals hem analitzat ací: la freqüència d'aparició d'enunciats sense verb, que són perfectament interpretables pel receptor encara que no es recupere cap verb en forma personal. Els intents per recuperar els elements omesos que hem fet al llarg del treball és una qüestió pràctica, per intentar de fer una classificació dels enunciats, però no és imprescindible la recuperació dels elements omesos per a la

intel·ligibilitat dels enunciats, precisament perquè no estem davant fenòmens d'el·lipsi, sinó d'una manera especial d'estructurar els enunciats pròpia d'un registre especial.

5. BIBLIOGRAFIA

- Bartra Kaufmann, Anna (2002). “La passiva i les construccions que s’hi relacionen”. A: Solà, J. (ed.) (2002). *Gramàtica del català contemporani* (vol. 2, pàg. 2111-2179). Barcelona: Empúries.
- Bel, Aurora (2008). “Les funcions sintàctiques”. A: Solà, J. (ed.) (2008). *Gramàtica del català contemporani* (vol. 2, pàg. 1077-1147). Barcelona: Empúries.
- Brucart, Josep M. (1999). “La elipsis”. A: Bosque, I.; Demonte, V. (eds.) (1999). *Gramática descriptiva de la lengua española* (vol. 2, pàg. 2787-2863). Madrid: RAE/ Espasa Calpe.
- Brucart, Josep M. (2002). “Els determinants”. A: Solà, J. (ed.) (2002). *Gramàtica del català contemporani* (vol. 2, pàg. 1437-1518). Barcelona: Empúries.
- Cuenca Ordiñana, Maria Josep (2006), *Sintaxi catalana*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.
- Fernández Leborans, Mª Jesús (1999). “La predicación: las oraciones copulativas”. A: Bosque, I.; Demonte, V. (eds.) (1999). *Gramática descriptiva de la lengua española* (vol. 1, pàg. 2537-2460). Madrid: RAE/ Espasa Calpe.
- Fernández Soriano, Olga; Táboas Baylín, Susana (1999). “Construcciones impersonales no reflejas”. A: Bosque, I.; Demonte, V. (eds.) (1999). *Gramática descriptiva de la lengua española* (vol. 2, pàg. 1723-1778). Madrid: RAE/ Espasa Calpe.
- Hernanz, M. Lluïsa; Suñer, Avel·lina (1999). “La predicación: la predicación no copulativa. Las construcciones absolutas”. A: Bosque, I.; Demonte, V. (eds.)

- (1999). *Gramática descriptiva de la lengua española* (vol. 2, pàg. 2525-2560). Madrid: RAE/ Espasa Calpe.
- Hernanz, M. Lluïsa (2002). “L’oració”. A: Solà, J. (ed.) (2002). *Gramàtica del català contemporani* (vol. 2, pàg. 995-1073). Barcelona: Empúries.
 - Leonetti, Manuel (1999). “El artículo”. A: Bosque, I.; Demonte, V. (eds.) (1999). *Gramática descriptiva de la lengua española* (vol. 1, pàg. 787-890). Madrid: RAE/ Espasa Calpe.
 - Paesani, Kate (2006). “Extending the nonsentential analysis. The case of special registers”. A: Progovac, L.; Paesani, K.; Barton, E. (eds.) (2006). *The Syntax of Nonsententials. Multidisciplinary perspectives* (pàg. 147-181). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
 - Ramos, Joan-Rafael (2002). “El SV, II: La predicació no verbal obligatòria”. A: Solà, J. (ed.) (2002). *Gramàtica del català contemporani* (vol. 2, pàg. 1953-2046). Barcelona: Empúries.

Enllaços web

- *ABC* (2009) [en línia]. Madrid. <<http://www.abc.es/>> [consulta: maig – desembre 2009].
- *Avui* (2009) [en línia]. Barcelona. <<http://www.avui.es/>> [consulta: maig – desembre 2009]
- *Diario de Cádiz* (2009) [en línia]. Cadis. <<http://www.diariodecadiz.es/>> [consulta: maig – desembre 2009]
- *El Mundo* (2009) [en línia]. Madrid. <<http://www.elmundo.es/>> [consulta: maig – desembre 2009].
- *El País* (2009) [en línia]. Madrid. <<http://www.elpais.com/>> [consulta: maig – desembre 2009].

- *El Punt* (2009) [en línia]. Barcelona. <<http://www.elpunt.cat/>> [consulta: maig – desembre 2009]
- Institut d'Estudis Catalans (2007). *Diccionari de la llengua catalana*. DIEC 2. [en línia] Barcelona <[www. dlc.iec.cat](http://www.dlc.iec.cat)> [consulta: octubre – desembre 2009]
- Institut d'Estudis Catalans (2002). *Diccionari català-valencià-balear*. [en línia] Barcelona <[www. dcvb.iecat.net](http://www.dcvb.iecat.net)> [consulta: octubre – desembre 2009]
- *La Razón* (2009) [en línia]. Madrid. <<http://www.larazon.es/>> [consulta: maig – desembre 2009].
- *Las Provincias* (2009) [en línia]. València. <<http://www.lasprovincias.es/>> [consulta: maig – desembre 2009]
- *Levante-EMV* (2009) [en línia]. València. <<http://www.levante-emv.com/>> [consulta: maig – desembre 2009].
- Pujol i Vila, Josep (1998). *5000 refranys de nostra terra* [en línia]. Torredembarra (Tarragona). <<http://www.tinet.cat/~jpv/>> [consulta: novembre – desembre de 2009]
- Real Academia Española (2001). *Diccionario de la lengua española*. Vigésimo segunda edición [en línia] Madrid < <http://buscon.rae.es/draeI/>> [consulta: octubre - desembre de 2009]
- Roig i Feliu, Francesc (1997). *Recull de dites populars catalanes* [en línia]. [darrera actualització: 18/11/09]. <<http://www.ditespopulars.cat/>> [consulta: novembre – desembre de 2009]